

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδότησης 31 /2020

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Β' Τμήμα)**

Συνεδρίαση της 25^{ης} Φεβρουαρίου 2020

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Διονύσιος Χειμώνας, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα –Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια: Χριστίνα Διβάνη , Νομικός Σύμβουλος

Αριθμός εγγράφου ερωτήματος: : Το υπ'αριθμ. πρωτ. (0)9092-20/23-2-2020 έγγραφο της Δ/σης Χρηματικών Παρακαταθηκών (Δ3) του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

Περίληψη ερωτήματος:

Εάν η αξίωση της Θ.Τ. για είσπραξη του αποδοτέου ποσού δυνάμει του υπ'αριθμ. 334171/14-10-1996 γραμματίου παρακαταθήκης που υποβλήθηκε στο ΤΠΔ μέσω του δικαστικού συμπαραστάτη της τον Δεκέμβριο του 2019 έχει υποπέσει και σε παραγραφή υπέρ του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ή όχι.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε ομοφώνως ως εξής:

Ιστορικό

Από τα έγγραφα της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτουν τα κάτωθι:

1. Τον Δεκέμβριο του 2019 ο Χ.Γ. , δικαστικός συμπαραστάτης της Θ.Τ. ζήτησε να εισπράξει το ποσό των € 290.534,30 (100.070.001 δρχ.) από το υπ' αρ. 334171/14.10.1996 γραμμάτιο παρ/κης, που συστάθηκε από τον Σ/φο Κ.Γιαννούλα ως υπόλοιπο πλειστηρίασμα πλειστηριασθέντος επικοίνου ακινήτου, των συνιδιοκτητών Γ.Σ.κατά 4/5 εξ αδιαιρέτου (υπερθεματιστή) και Θ.Τ.κατά 1/5, εξ αδιαιρέτου) .

Με την υπ' αρ. πρωτ. (0)120648_19/16.12.2019 αίτηση του Χ.Γ, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την με αριθμ. πρωτ. (0) 125189_19/18.12.2019 συμπληρωματική αίτηση, ο ως άνω δικαστικός συμπαραστάτης Χ.Γ. προέβαλε ότι η αξίωση της Θ.Τ δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή προβάλλοντας ότι:

α) η Θ.Τ από 24-3-2011 (δηλαδή 7 μήνες πριν παρέλθει 15ετία από την κατάθεση του υπ' αρ. 334171/14.10.1996 γραμματίου παρ/κης) μέχρι 12-10-2011 νοσηλεύθηκε στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής «ΔΡΟΜΟΚΑΙΤΕΙΟ» και στη συνέχεια παραμένει νοσηλευόμενη έως σήμερα δίχως να ανακάμψει η ψυχική της διαταραχή,

β) εξαιτίας της μονιμότητας της ψυχικής υγείας της η δικαιούχος κηρύχθηκε σε πλήρη δικαστική συμπαράσταση δυνάμει των με αρ. 1985/2015 και 1617/2016 αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και η συμπαράσταση δεν έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα.

γ) ο δικαστικός συμπαραστάτης μόλις πληροφορήθηκε το γεγονός της ύπαρξης της παρακαταθήκης στις 21-10-2019 προέβη αμέσως σε όλες τις νόμιμες ενέργειες χωρίς απολύτως καμία καθυστέρηση,

δ) η πληρωμή του με στοιχεία 334171/14-10-1996 γραμματίου παρ/κης του Τ.Π. και Δανείων κατέστη δυνατή στις 4-12-2019 οπότε και συντάχθηκε'

η με αρ. 6781/4-12-2019 πράξη απόδοσής του εκπλειστηριάσματος της συμβολαιογράφου Αθηνών Μαρίας Κομνηνού - Σαραντοπούλου.

Προς απόδειξη των ισχυρισμών του κατέθεσε: 1) την με αριθμ. πρωτ. (0)120648_19/6.12.2019 σχετική εντολή της Συμβολαιογράφου Μαρίας Κομνηνού-Σαραντοπούλου για απόδοση του ανωτέρω ποσού στη Θεοδώρα Τσατσαρώνου ή Τσατσαρούνου, 2) την υπ αριθμ. 1985/2015 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία διορίστηκε οριστική δικαστική συμπαραστάτης της Θ.Τ. η Ε.Γ. , την υπ'αριθμ. 661/A /15-7-2015 έκθεση επιδόσεώς αυτής προς τον κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών και το υπ'αριθμ. 3106/2016 πιστοποιητικό τελεσιδικίας αυτής 3) την υπ'αριθμ. 1617/2016 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών , με την οποία διορίστηκε σε αντικατάσταση της Ε.Τ. ο ίδιος, αρχικά ως προσωρινός και μετά την τελεσιδικία της εν λόγω απόφασης ως οριστικός δικαστικός συμπαραστάτης της Θ.Τ., την υπ'αριθμ. 1355/A /21-11-2016 έκθεση επιδόσεώς αυτής προς τον κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών 4) το υπ' αριθμ. 8142/25-7-2019 πιστοποιητικό περί μη κατάθεσης τακτικών η εκτάκτων ενδίκων μέσων κατά της 1617/2019 απόφασης του Μ.Π. Αθηνών 5) το υπ' αριθμ. 6192/9-8-2019 πιστοποιητικό μη τροποποίησης της 1617/2019 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών περί δικαστικής συμπαραστάσης 6) την υπ'αριθμ. 19650/29-10-1996 πράξη διανομής πλειστηριάσματος του Σ/φου Αθηνών Κ.Γιαννούλα με την οποία καθορίστηκε το ποσό του πλειστηριάσματος που απομένει μετά την αφαίρεση των εξόδων και πρέπει να αποδοθεί στην Θ.Τ. και 7) το από 6-10-2011 πιστοποιητικό του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής «ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ» από το οποίο προκύπτει ότι η Θ.Τ νοσηλεύτηκε εκεί από 24-3-2011 και εξακολουθεί νοσηλευόμενη για ψυχωτική διαταραχή μέχρι την ημέρα της έκδοσης του ως άνω πιστοποιητικού.

Κατόπιν τούτων, τέθηκε το εν θέματι ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στα άρθρα 1603,1666, 1681,1682, 247,249,251,255, 257 και 258 του ΑΚ ορίζεται:

«Άρθρο 1603 Στον επίτροπο ανήκουν, υπό τους όρους των διατάξεων που ακολουθούν, το καθήκον και το δικαίωμα να επιμελείται του προσώπου του

ανηλίκου, να διοικεί την περιουσία του και να τον εκπροσωπεί σε κάθε δικαιοπραξία ή δίκη που αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του.»

Άρθρο 1666 Σε δικαστική συμπαράσταση υποβάλλεται ο ενήλικος: 1. όταν λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή λόγω σωματικής αναπηρίας αδυνατεί εν όλω ή εν μέρει να φροντίζει μόνος για τις υποθέσεις του, 2.....

Άρθρο 1681 Τα αποτελέσματα της δικαστικής συμπαράστασης αρχίζουν απότου δημοσιευθεί η σχετική απόφαση. Για την έναρξή όμως του λειτουργήματος του δικαστικού συμπαραστάτη απαιτείται τελεσιδικία της απόφασης που τον διορίζει.

Άρθρο 1682 Σε κάθε περίπτωση στερητικής δικαστικής συμπαράστασης έχουν, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις για την επιτροπεία ανηλίκων. Τα έργα της εποπτείας της δικαστικής συμπαράστασης ασκεί συμβούλιο από τρία έως πέντε μέλη, τα οποία διορίζονται με την ίδια απόφαση που διορίζει τον δικαστικό συμπαραστάτη από συγγενείς ή φίλους του συμπαραστατουμένου (εποπτικό συμβούλιο)...».

Άρθρο 247 ΑΚ Το δικαίωμα να απαιτήσει κάποιος από άλλον μία πράξη ή μια παράλειψη (αξίωση) παραγράφεται.

Άρθρο 249 Εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, οι αξιώσεις παραγράφονται σε είκοσι χρόνια.

Άρθρο 251 Η Παραγραφή αρχίζει από τότε που γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξή της.

Άρθρο 255 Η παραγραφή αναστέλλεται για όσο χρόνο ο δικαιούχος εμποδίστηκε από δικαιοστάσιο ή από άλλο λόγο ανώτερης βίας να ασκήσει την αξίωσή του μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής....

Άρθρο 257 Το χρονικό διάστημα της αναστολής δεν υπολογίζεται στο χρόνο της παραγραφής. Όταν πάψει η αναστολή, η παραγραφή συνεχίζεται, σε καμιά όμως περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες.

Άρθρο 258 (Παραγραφή κατά ανίκανων).

Η παραγραφή τρέχει και σε βάρος προσώπων που είναι ανίκανα ή έχουν περιορισμένη Ικανότητα για δικαιοπραξία. Αν τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν επίτροπο ή δικαστικό συμπαραστάτη, η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες απότου έγιναν απεριορίστως ικανά ή απέκτησαν επίτροπο ή δικαστικό συμπαραστάτη.»

- 4 -

3. Στην ειδική διάταξη του άρθρου 17 εδ. β' του Ν. 3646/1928 «Περί Οργανισμού του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων», «...παραγράφονται υπέρ του Ταμείου τα κεφάλαια τα συνιστώντα παρακαταθήκας δι'άς επί δεκαπέντε έτη συνεχή , αφ' ού χρόνου κατέστησαν απαιτητά , δεν ήθελον ζητηθεί ούτε τα κεφάλαια , ούτε οι τόκοι. Εις την αυτήν παραγραφήν και υπό τους αυτούς όρους υπάγεται και πάσα άλλη παρακαταθήκη.»

ΕΡΜΗΝΕΙΑ-ΥΠΑΓΩΓΗ.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου, στο οποίο εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

4. Δικαστική συμπαράσταση αποτελεί η υπεύθυνη, κατόπιν δικαστικής αποφάσεως και επιβλέψεως, επιμέλεια ξένων, νομικά σημαντικών υποθέσεων προσώπου, το οποίο, εξ αιτίας ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή σωματικής αναπηρίας, δεν είναι σε θέση να τις φροντίσει, εν όλω ή εν μέρει, μόνο του. Συνιστά μορφή αμέσου αντιπροσωπεύσεως, κατ'άρθρο 211 ΑΚ, βάσει της οποίας ο δικαστικός συμπαραστάτης εκπροσωπεί τον συμπαραστατούμενο, με εξουσία που στηρίζεται στο νόμο, σε κάθε δικαιοπραξία, η οποία δύναται να αφορά κυρίως στην περιουσία του(Α. Γεωργιάδης-Μ. Σταθόπουλος, Τ. VIII., σε άρθρο 1666 ΑΚ, αριθ. 25, ΝΣΚ 715/2002, πρβλ.Εφ.ΑΘ. 2400/2009). Περαιτέρω, το δικαστήριο έχει ευρύτατη εξουσία να κρίνει το είδος της δικαστικής συμπαραστάσεως που απαιτείται ή το πρόσωπο που θα την ασκήσει, αναλόγως του είδους και της βαρύτητας της εν γένει καταστάσεως του συμπαραστατούμενου, να ορίζει, πιθανώς, και επί μέρους πράξεις του δικαστικού συμπαραστάτη, επί πλέον δε, να παρακολουθεί και επιβλέπει την πορεία της δικαστικής συμπαραστάσεως. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, θέσεως προσώπου υπό στερητική δικαστική συμπαράσταση, σύμφωνα με το άρθρο 1682 ΑΚ, εάν δεν ορίζεται διαφορετικά στο νόμο, εφαρμόζονται με τον κατάλληλο τρόπο οι διατάξεις περί επιτροπείας ανηλίκων, εφόσον η εφαρμογή τους δεν είναι ασυμβίβαστη προς τον σκοπό της δικαστικής συμπαραστάσεως, το δικαστήριο, εκτός του δικαστικού συμπαραστάτη, ορίζει και εποπτικό συμβούλιο, οι δε ενέργειες τόσο του δικαστηρίου όσο και προσώπων αυτών, πρέπει να αποβλέπουν, κατ'άρθρο 1684 ΑΚ, στο συμφέρον του συμπαραστατούμενου, (επ'αυτών,

βλπτ. Α.Γεωργιάδη-Μ. Σταθόπουλου, ο.π., σε άρθρο 1682, αριθ. 2,3,46 και σε άρθρο 1684 αριθ. 11).

5.Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 1681 ΑΚ τα αποτελέσματα της δικαστικής συμπαράστασεως αρχίζουν αφότου δημοσιευθεί η σχετική απόφαση, για την έναρξη όμως του λειτουργήματος του δικαστικού συμπαραστάτη απαιτείται τελεσιδικία της αποφάσεως που τον διορίζει.

6. Περαιτέρω, στην περίπτωση της παρακαταθήκης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, η σχετική αξίωση υπόκειται σε δεκαπενταετή παραγραφή που αρχίζει από τότε που αυτή κατέστη απαιτητή. Απαιτητή δε καθίσταται η παρακαταθήκη αμέσως μετά τη σύστασή της, εφόσον το κατατεθέν ποσό είναι αποδοτέο άνευ όρων.

7. Η παραγραφή τρέχει και σε βάρος προσώπων που είναι ανίκανα ή έχουν περιορισμένη Ικανότητα για δικαιοπραξία. Αν τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν επίτροπο ή δικαστικό συμπαραστάτη, η παραγραφή αναστέλλεται και συμπληρώνεται (κατ'ελάχιστον) έξι μήνες αφότου απέκτησαν επίτροπο ή δικαστικό συμπαραστάτη.

8. Γίνεται δεκτό (ΑΠ. 544/2011) ότι η κατάθεση χρηματικού ποσού στα τραπεζικά ιδρύματα και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και δανείων φέρει το χαρακτήρα της ανώμαλης παρακαταθήκης και ότι η διάταξη του αρ. 249 ΑΚ περί 20ετούς παραγραφής, ισχύει, στην ανώμαλη παρακαταθήκη.

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων του ΑΚ. συνάγεται ότι επί ενοχικού δικαιώματος συνισταμένου σε θετική πράξη η αξίωση γεννάται συγχρόνως με τη σύσταση της ενοχικής απαιτήσεως εκτός αν η άσκησή του τελεί υπό αναβλητική προθεσμία οπότε η παραγραφή αρχίζει αφότου παρελθούσης της προθεσμίας το χρέος κατέστη απαιτητό (βλ. ΑΠ 738/1975 ΝοΒ 24, 141 Εφ. Αθ. 8412/1978 ΝοΒ 27, 797: Αθ. Κρητικό στον Α.Κ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, άρθρ. 827 αριθ. 28 με περαιτέρω παραπομπές: Σημαντήρα, Γεν. Αρχαία του αστικού δικαίου, εκδ. γ (1980) ημιτ. β' παρ. 1047 σελ. 693: Τούση Γενικά Αρχαία του Αστικού δικαίου, έκδ. 2 ημιτόμος β (1978) σελ. 746).

9. Εξ άλλου έχει κριθεί ότι ούτε η ως άνω διάταξη του αρ. 249 ΑΚ περί 20ετούς παραγραφής, ούτε και αυτή του άρθρου 17 εδ. β' του Ν. 3646/1928

(οργανικός νόμος του Τ.Π.Δ.) της 15ετούς παραγραφής από τη σύσταση του γραμματίου παρακαταθήκης δεν αντίκεινται στις υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις του αρ. 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, αφού οι παραγραφές αυτές, όπως και κάθε παραγραφή, επιβάλλονται από το δημόσιο συμφέρον, το οποίο απαιτεί εκκαθάριση των αναγόμενων στο παρελθόν και γι' αυτό περιερχόμενων συνήθως σε αβεβαιότητα σχέσεων, η οποία εκκαθάριση υπαγορεύεται και εκ λόγων κοινωνικής οικονομίας (ΑΠ. 544/2011)

10. Στην προκειμένη περίπτωση η αξίωση της Θ. Τ. από το υπ' αριθμ. 334171/14-10-1996 γραμμάτιο παρακαταθήκης έχει υποπέσει και στη δεκαπενταετή παραγραφή του άρθρου 17 εδ. β' του Ν.3646/1928 και στην 20ετή του άρθρου 249 του ΑΚ.

Ειδικότερα, την 14-10-1996, κατατέθηκε το προαναφερόμενο γραμμάτιο παρακαταθήκης. Στη συνέχεια την 29-10-1996 συντάχθηκε η υπ' αριθμ. 19650/1996 πράξη διανομής εκπαιστηριάσματος επικοινωνίου ακινήτου του Σ/φου Αθηνών Κ.Γιαννούλα (με την οποία καθορίστηκε η Θ.Τ. δικαιούχος του ποσού των 98.999.563 δραχμών και διατάχθηκε η απόδοσή του σ' αυτή) . Από την ημερομηνία αυτή (γεννήθηκε η αξίωση για την απόδοση του ποσού αυτού και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξή του) άρχισε η παραγραφή, η λήξη της οποίας ανεστάλη την 24-3-2011, δηλαδή σχεδόν επτά μήνες πριν την συμπλήρωση της 15ετούς παραγραφής του άρθρου 17 εδ. β' του Ν.3646/1928 λόγω του κλονισμού της ψυχικής υγείας και της εξ αυτής ανικανότητας για δικαιοπραξία της δικαιούχου Θ.Τ.

Η παραγραφή συνεχίστηκε και έληξε επτά μήνες μετά τον διορισμό της Ε. Γ. ως οριστικής δικαστικής συμπαραστάτριας της Θ.Τ, δηλαδή επτά μήνες μετά την τελεσιδικία της υπ' αριθμ. 1985/2015 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Σε κάθε περίπτωση και από τον διορισμό του αιτούντος Χ. Γ., ως οριστικού δικαστικού συμπαραστάτη σε αντικατάσταση της Ε. Γ., δηλαδή από την τελεσιδικία της υπ' αριθμ. 1617/2016 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών έχουν προ πολλού παρέλθει οι επτά μήνες που υπολείπονται για τη συμπλήρωση του χρόνου της παραγραφής.

Σημειωτέον ότι η εξεταζομένη αίτηση του Δικαστικού συμπαραστάτη αυτής κατατέθηκε την 18-12-2019 , δηλαδή πολύ μετά την πάροδο του ως άνω επταμήνου και τη συμπλήρωση του χρόνου αμοτέρων των άνω παραγραφών.

Εξ άλλου , από τη γραμματική διατύπωση της ειδικής διατάξεως του άρθρου 258 Α.Κ. περί συμπληρώσεως της παραγραφής κατά ανικάνων για δικαιοπραξία προσώπων «... η Παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες αφότουαπέκτησαν επίτροπο ή δικαστικό συμπαραστάτη.....» προκύπτει ότι η αφετηρίαση της συμπληρώσεως του χρόνου της παραγραφής δεν εξαρτάται από τη «γνώση» του δικαστικού συμπαραστάτη , αλλά μόνο από τον ορισμό αυτού ως οριστικού συμπαραστάτη (πρβλ ΑΠ 666/2018, Ολ.ΑΠ 33/1988).

11. ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Κατόπιν των ανωτέρω το ΝΣΚ(Β'Τμήμα)γνωμοδότησε ομοφώνως ότι η σχετική αξίωση της Θ.Τ. για είσπραξη του αποδοτέου ποσού δυνάμει του υπ'αριθμ. 334171/14-10-1996 γραμματίου παρακαταθήκης που υποβλήθηκε στο ΤΠΔ μέσω του δικαστικού συμπαραστάτη της τον Δεκέμβριο του 2019 έχει υποπέσει και στη δεκαπενταετή παραγραφή του άρθρου 17 εδ. β' του Ν.3646/1928 και στην 20ετή του άρθρου 249 του ΑΚ. υπέρ του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων .

Αθήνα 26 Φεβρουαρίου 2020

Ο Πρόεδρος

Στέφανος Δέσης
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Χριστίνα Διβάνη
Νομικός Σύμβουλος ΝΣΚ